

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 63 0 P 040325 23 Rev
Sarajevo, 23.03.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Senada Mulabdića, kao predsjednika vijeća, Gorana Nezirovića i Jasne Mujanović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S. M., koga zastupa punomoćnik D. Š., advokat iz M., protiv tužene D. (F.) M. iz V., G. – L., koju zastupa punomoćnik F. Ž., advokat iz Lj., radi povrata sredstava specijalizacije, vrijednost spora 71.696,33 KM, odlučujući o reviziji tužene protiv presude Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 63 0 P 040325 22 Gž od 10.11.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 23.03.2023. godine donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi tužitelja i tužene za naknadu troškova nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom prvim izreke prvostepene presude Općinskog suda u Ljubuškom broj: 63 0 P 040325 20 P od 28.01.2022. godine naloženo je tuženoj da tužitelju isplati ukupan iznos od 71.696,33 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate.

Stavom drugim izreke prvostepene presude naloženo je tuženoj da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.361,95 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 63 0 P 040325 22 Gž od 10.11.2022. godine žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Istom presudom odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavila tužena i to zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji i drugostepena presuda preinači tako da se tužbeni zahtjev odbije u cijelosti ili tužba odbaci, uz obavezivanje tužitelja na naknadu troškova cjelokupnog postupka, ili pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U podnesenom odgovoru na reviziju tužitelj je osporio osnovanost revizijskih prigovora i predložio da se revizija odbije kao neosnovana, uz obavezivanje tužene na naknadu troškova sastava odgovora na reviziju.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP), ovaj sud je odlučio:

¹ “Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu plaćenih troškova na ime specijalizacije tužene.

Relevantna činjenična utvrđenja prvostepenog suda, koja je kao pravilna i potpuna prihvatio i drugostepeni sud, mogu se rezimirati na slijedeći način:

Rješenjem Federalnog ministarstva zdravstva od 20.03.2013. godine tuženoj je, kao zaposleniku tužitelja, odobrena specijalizacija iz anestezije i reanimacije, s tim da specijalistički staž, u trajanju od 48 mjeseci, počinje 01.04.2013. godine. Osnovom navedenog rješenja, tužitelj i tužena su dana 02.04.2013. godine zaključili Ugovor o specijalizaciji. Odredbom člana 8. ovog Ugovora tužena, kao specijalizant, obavezala se da će po završenoj specijalizaciji ostati na radu kod tužitelja u dvostrukom trajanju u odnosu na dužinu specijalizacije, dok je odredbom člana 9. ugovoreno da je tužena, ukoliko prekrši obavezu iz člana 8. Ugovora, dužna vratiti tužitelju cijeli iznos koji je uložen u njeno školovanje sa revalorizacijom i zateznom kamatom. Istovremeno, tužitelj i tužena su 29.03.2013. godine zaključili Ugovor o radu na neodređeno vrijeme, kojim je (član 3. Ugovora) izričito određeno da će tužena obavljati poslove specijalizanta iz anestezije i reanimacije, za čije obavljanje će primati plaću u visini određenoj članom 5. Ugovora o radu. Tužena je dana 08.05.2017. godine položila specijalistički ispit, nakon čega je 18.05.2017. godine sa tužiteljem zaključila Ugovor o radu na neodređeno vrijeme, počev od 06.05.2017. godine.

Dana 12.08.2020. godine tužena je tužitelju podnijela otkaz ugovora o radu, nakon čega je tužitelj, rješenjem od 18.08.2020. godine, utvrdio prestanak Ugovora o radu tužene sa danom 12.08.2020. godine.

Osnovom nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke utvrđeno je da je tužitelj tuženoj u periodu specijalizacije (01.04.2013. godine do 08.05.2017. godine) isplatio ukupan iznos od 127.159,49 KM. Tužena je kod tužitelja nakon završene specijalizacije trebala ostati na radu ukupno 96 mjeseci, ali je ostala na radu samo 41 mjesec, na koji način je pokriven samo novčani iznos troškova tužitelja od 55.436,16 KM, tako da je kao razlika nepokrivena radom tužene ostao novčani iznos od 71.696,33 KM.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je primjenom odredbi članova 10., 124. i 262. ZOO usvojio tužbeni zahtjev, zaključivši da je otkazivanjem Ugovora o radu na strani tužene nastala obaveza vraćanja srazmjernog dijela sredstava uložениh od strane tužitelja u njenu specijalizaciju, koja svoj pravni osnov ima u odredbama članova 8. i 9. Ugovora o specijalizaciji.

Drugostepeni sud je prihvatio kao pravilne pravne zaključke prvostepenog suda.

Neosnovano tužena prigovara u reviziji da je drugostepena presuda zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članovima 8., 191. stav 4. i 231. ZPP.

Suprotno prigovoru tužene, pravilno je drugostepeni sud zaključio da su činjenična utvrđenja prvostepenog suda rezultat pravilne primjene odredbe člana 8. ZPP. Prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude opisao pojedinačnu ocjenu dokaza, doveo svaki ocijenjeni dokaz u vezu sa drugim dokazima i izveo zaključak o dokazanosti odlučnih činjenica.

Tačno je da je prvostepeni sud u dokazni materijal uvrstio i rješenje Federalnog ministarstva zdravstva o visini naknade troškova za rad glavnog mentora i komentora kod obavljanja specijalizantskog, odnosno subspecijalizantskog staža od 06.06.2016. godine, iako je tužena na glavnoj raspravi odustala od tog dokaza. Međutim, suprotno prigovoru tužene, prvostepeni sud

svoju odluku o osnovanosti i visini tužbenog zahtjeva nije uopšte zasnovao na sadržaju navedenog rješenja. Stoga postupanje prvostepenog suda u vezi sa navedenim dokazom nema značaj povrede odredbe člana 8. ZPP koja je bila od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude (član 209. stav 1. ZPP).

Pravilnost pobijane presude može se ispitati jer sadrži činjenične i pravne razloge odlučne za ovaj spor, koji su jasni, razumljivi i nisu kontradiktorni sa sadržajem izvedenih dokaza, tako da obrazloženje drugostepene presude odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav 4. ZPP.

Pravilno je drugostepeni sud primijenio odredbu člana 231. ZPP jer je u obrazloženju svoje odluke ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značenja.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Pravilno su sudovi nižeg stepena primijenili materijalno pravo kada su zaključili da je tužena, kao doktor specijalist koji je otkazao ugovor o radu prije isteka roka iz ugovora o specijalizaciji, dužna vratiti srazmjeran iznos isplaćenih troškova specijalizacije tužitelju, kao zdravstvenoj ustanovi sa kojom je zaključila Ugovor o specijalizaciji.

Obaveza tužene na povrat sredstava utrošenih na njezinu specijalizaciju proizilazi iz odredbi članova 8. i 9. Ugovora o specijalizaciji koga su stranke zaključile dana 02.04.2013. godine. Cilj i svrha svakog zaključenog ugovora jeste njegovo ispunjenje, pa stoga važi pravilo da se ugovorom preuzete obaveze ispunjavaju u svemu onako kako glase. Tužilac je omogućio tuženoj specijalizaciju, za koju je utrošio novčana sredstva bliže navedena u nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke, uz obavezu tužene da nakon specijalizacije i položenog specijalističkog ispita ostane na radu kod tužitelja 96 mjeseci, koju obavezu tužena nije u cijelosti ispunila.

Stoga je tužitelj u skladu sa načelom autonomije volje (član 10. ZOO), načelom jednake vrijednosti davanja (član 15. ZOO) te načelom dužnosti ispunjenja obaveze (član 17. ZOO), u vezi sa članom 262. stav 1. ZOO ovlašten od tužene, kao dužnika zahtijevati ispunjenje predmetne obaveze, a tužena ju je kao dužnik dužna ispuniti u svemu kako ona glasi.

Pravilno je prvostepeni sud visinu tužbenog zahtjeva utvrdio na osnovu prihvaćenog nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke. Troškovi specijalizacije tužene, shodno Ugovoru o specijalizaciji, sastoje se od novčanih iznosa koje je tužitelj, za vrijeme njene specijalizacije, uplatio tuženoj na ime neto plaća, toplog obroka, prijevoza i dežurstva, a ne isključivo i samo od troškova za rad glavnog mentora i komentora kod obavljanja specijalističkog staža, kako to neosnovano tvrdi tužena u reviziji. Na osnovu Ugovora o radu od 29.03.2013. godine tužena je obavljala poslove specijalizanta, radi sticanja posebnog teorijskog i praktičnog znanja prema programu odobrene specijalizacije, sa ciljem da se po položenom specijalističkom ispitu zaposli kod tužitelja kao ljekar specijalist, zbog čega joj je tužitelj i isplaćivao novčane iznose na ime plaća i naknada, iskazane kroz nalaz vještaka finansijske struke. Stoga okolnost da tužitelj nije imao troškove u vezi sa radom glavnog mentora i komentora nema za posljedicu neosnovanost tužbenog zahtjeva ili svođenje visine zahtjeva na iznos troškova za rad glavnog mentora i komentora (20% od prosječne neto plaće u F BiH na mjesečnom nivou), shodno rješenju Federalnog ministarstva zdravstva o visini naknade troškova za rad glavnih mentora i komentora kod obavljanja specijalističkog, odnosno subspecijalističkog staža od 06.06.2016. godine, kako to pogrešno rezonuje tužena.

Pravni stavovi sudova nižeg stepena podudarni su sa pravnim stavovima koje su u uporedivim predmetima izrazili Ustavni sud Bosne i Hercegovine (odluka broj AP-2281/20 od 09.09.2020. godine) i Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (odluka broj 39 0 Rs 046044 18 Rev od 11.02.2020. godine, odluka broj 58 0 P 059430 20 Rev od 06.10.2020. godine).

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u skladu sa odredbom člana 241. stav 1. ZPP, to je reviziju tužene valjalo odbiti primjenom odredbe člana 248. ZPP.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova sastava revizije jer ista nije postigla uspjeh u revizijskom postupku, dok je primjenom odredbe člana 397. stav 1. u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju jer isti nisu bili potrebni radi vođenja parnice.

Predsjednik vijeća
Senad Mulabdić, s.r.